

Sygn. akt XV.Ca. 704/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 września 2020r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XV Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Paweł Soliński

sędzia Joanna Andrzejak-Kruk (spr.)

sędzia Marcin Radwan

po rozpoznaniu w dniu 15 września 2020r. w Poznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa A. C.

przeciwko (...) SA z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu

z dnia 14 lutego 2020r.,

sygn. akt I.C.468/19

1) oddala apelację,

2) zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.800,-zł z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

/-/ Joanna Andrzejak-Kruk /-/ Paweł Soliński /-/ Marcin Radwan

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym 25.07.2017r. powódka A. C. wystąpiła o zasądzenie od pozwanego (...) SA w W. kwoty 2.500,- zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od wniesienia pozwu do dnia zapłaty i kosztami procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu powódka podniosła, że w kolizji drogowej z 10.09.2016r., której sprawca objęty był ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych u pozwanego, doszło do uszkodzenia należącego do niej pojazdu V. (...). Powódka wynajęła pojazd zastępczy, który był jej niezbędny ze względu na prowadzoną działalność gospodarczą. Pozwany po zgłoszeniu szkody uznał swoją odpowiedzialność co do zasady, ustalił szkodę całkowitą i wypłacił powódce odszkodowanie w wysokości 67.730,90zł netto z tytułu szkody w pojeździe i 24.742,95zł z tytułu zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego. Zdaniem powódki obie pozycje odszkodowania zostały zaniżone; wynajem pojazdu zastępczego był bowiem uzasadniony aż do 20.02.2017r., w tym za okres 23-27.01.2017r. za kwotę 2.314,81zł, ponadto w pojeździe nie doszło do szkody całkowitej, a koszty naprawy są wyższe niż wypłacone odszkodowanie i z tego tytułu powódka dochodziła kwoty 185,19zł.

W odpowiedzi na pozew pozwany domagał się oddalenia powództwa i zasądzenia kosztów procesu według norm przepisanych. Pozwany podtrzymał swoje stanowisko z postępowania likwidacyjnego co do wystąpienia szkody całkowitej, która została już powódce zrekompensowana, natomiast wynajmem pojazdu zastępczego uznawał za zasadny jedynie na czas likwidacji szkody; decyzją z 8.11.2016r. pozwany poinformował powódkę o szkodzie całkowitej, a zatem ciągu kilku dni powinna była ona dokonać kasacji pojazdu bądź sprzedać pozostałości. Pozwany zakwestionował ponadto stawkę najmu pojazdu zastępczego, która jego zdaniem przekraczała stawki rynkowe, zarzucił też, że powódka przyczyniła się do zwiększenia szkody, gdyż pozwany mógł taką sama usługę zorganizować taniej.

Pismem z 18.12.2019r. powódka rozszerzyła powództwo, domagając się zasądzenia od pozwanego kwoty 29.457,70zł z tytułu dopłaty do odszkodowania za koszty naprawy pojazdu oraz kwoty 16.164,44zł z tytułu dopłaty do odszkodowania za koszty najmu pojazdu zastępczego.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości.

Wyrokiem z dnia 14.02.2020r., sygn. akt I.C.468/19 Sąd Rejonowy Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu: 1) zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 45.622,14zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 25.07.2017r. do dnia zapłaty, 2) zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.442,-zł z tytułu zwrotu kosztów procesu, 3) nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 3.506,06zł z tytułu nieuiszczonych, a poniesionych przez Skarb Państwa kosztów sądowych.

Jako podstawę tego rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy powołał następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Powódka A. C. prowadzi działalność gospodarczą związaną ze sportem i turystyką oraz oświatą. Obecnie prowadzi basen w L. oraz dwa przedszkola. Basen służy dzieciom z przedszkola oraz innym osobom zainteresowanym. Powódka rozwinęła także działalność o dowóz na basen dzieci ze szkół i przedszkoli z okolicznych miejscowości (L., W., K., P.). Łącznie powódka obsługuje kilkanaście szkół. W związku z tym powódka posiada autobus, którym wynajęty kierowca dowozi dzieci na basen. Powódka organizuje zajęcia z nauki pływania i inne zajęcia w wodzie. Powódka posiada zawarte umowy z rodzicami dzieci, obejmujące zarówno zajęcia w wodzie, jak i dowóz na basen. Nowy rok nauki rozpoczyna się we wrześniu każdego roku i wtedy podpisywane są umowy z rodzicami.

W dniu 10.09.2016r. doszło do wypadku, w wyniku którego doszło do uszkodzenia stanowiącego własność powódki pojazdu marki V. (...) o numerze rejestracyjnym (...). Sprawca szkody objęty był obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w (...) SA z siedzibą w W..

Powódka zgłosiła szkodę w pojeździe pozwanemu w dniu 14.09.2016r. W dniu 19.09.2016r. doszło do oględzin pojazdu marki przez przedstawicieli pozwanego i do wykonania kalkulacji naprawy. Koszt naprawy pozwany oszacował na 17.350,92zł. Wartość pojazdu przed wystąpieniem szkody została wyceniona na 101.800,-zł brutto (wartość netto 81.200,-zł). Pismo z ww. wyceną zostało wysłane do powódki w dniu 21.09.2016r.

Wypadek doprowadził do sytuacji, że zawarte przez powódkę umowy dotyczące nauki pływania i dowozu dzieci na basen stały się niemożliwe do zrealizowania. Sytuacja taka dotyczyła setek dzieci. Powódka dzwoniła do różnych przewoźników, jednak miała dużą trudność w znalezieniu przewoźnika, który miał wolny termin. Szukała także usługi najmu busa bez kierowcy, jednak nie znalazła podmiotu oferującego taką usługę. Ponadto powódce zależało na jakości świadczonych usług, stąd chciała powierzyć ich wykonywanie profesjonalnej firmie przewozowej.

W dniu 11.09.2016r. powódka zawarła umowę na usługę przewozową z F. (...) P. L. z siedzibą w (...). Przedmiotem umowy był przewóz dzieci z placówek szkolnych oraz przedszkolnych w dniach od 11.09.2016r. do 6.10.2016r. W nagłówku umowy wskazano, że została zawarta w dniu 1.09.2016r., co stanowiło omyłkę. Strony ustaliły cenę w wysokości 756,-zł (w tym 8 % VAT) za każdy dzień obsługi. Za wykonaną usługę (...) w dniu 5 października 2016 r.,

wystawił fakturę VAT nr (...) na kwotę 12600,00 zł netto (13.608 zł brutto). Za powyższą usługę powódka zapłaciła gotówką.

W dniu 4.10.2016r. powódka zawarła umowę na usługę przewozową z P.P.H.U. (...) z siedzibą w P.. Przedmiotem umowy był przewóz w dniu 7.10.2016r. osób na basen i z basenu. Strony ustaliły cenę za przejazd w wysokości 540,-zł + 8 % VAT. Wynagrodzenie z tytułu powyższej umowy miało być płatne na podstawie wystawionej przez Wykonawcę faktury VAT w terminie 14 dni od wystawienia na rachunek bankowy. Za wykonaną usługę (...) w dniu 8.10.2016r. wystawił fakturę Vat nr (...) na kwotę 540,-zł netto (583,20zł brutto).

W dniu 6.10.2016r. powódka zawarła umowę na usługę przewozową z W. J. B. (...) z siedzibą w W.. Strony ustaliły kwotę za przejazd w wysokości 500,-zł brutto za każdy dzień obsługi. Usługę transportową wykonawca świadczył w następujących dniach za następującym wynagrodzeniem: 6.10, 11-14.10.2016r. – 2.500,-zł brutto (2.314,81zł netto), 17-21.10.2016r. - 2.500,-zł brutto (2.314,81zł netto), 24-28.10.2016r. – 2.500,-zł brutto (2.314,81 zł netto), 2.11-4.11.2016 – 1.500,-zł brutto (1.388,89 zł netto), 21.11-25.11.2016r. - 2.500,-zł brutto (2.314,81 zł netto), 19.12-23.12.2016 – 2.500,-zł brutto (2.314,81 zł netto), 27.12-30.12.2016r. – 2.000,-zł brutto (1.851,85 zł netto), 2.01-5.01.2017r. – 2.000,-zł brutto (1.851,85 zł netto), 9.01-13.01.2017r. – 2.500,-zł brutto (2.314,81 zł netto), 16.01.-20.01.2017r. – 2.500,-zł brutto (2.314,81 zł netto), 23.01-27.01.2017r. – 2.500,-zł brutto (2.314,81 zł netto), 30.01-10.02.2017r. – 1.600,-zł brutto (1.481,48 zł netto) – przewóz dzieci z przedszkoli w trakcie ferii szkolnych – w mniejszym wymiarze czasowym niż przy innych przejazdach, 13.02.-17.02.2017r. – 2.500,-zł brutto (2.314,81 zł netto).

Powódka zawarła również umowę na usługę przewozową z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w C.. Przedmiotem umowy był wynajem busa marki M. (...) w dniu 10.10.2016r. Strony ustaliły cenę za przejazd w wysokości 360,-zł netto (+ 8% VAT) za dzień obsługi. Za wykonaną usługę wykonawca w dniu 11.10.2016r., wystawił fakturę VAT nr (...) na kwotę 360,-zł netto (388,80 zł brutto).

Na mocy decyzji z dnia 18.10.2016r. oraz kalkulacji naprawy z dnia 12.10.2016r. pozwany poinformował powódkę, że przyznał tytułem odszkodowania za uszkodzenie pojazdu kwotę 18.931,05zł pomniejszoną o wcześniej wypłaconą kwotę w wysokości 14.106,44zł, zatem do wypłaty pozostała kwota 4.824,61zł. Pismem z dnia 4.11.2016r., które pozwany odebrał w dniu 7.11.2016r., powódka wezwała pozwanego do zapłaty kwoty 22.080,-zł z tytułu zwrotu kosztów za najem pojazdu zastępczego w terminie 7 dni od otrzymania niniejszego pisma. Jednocześnie powódka poinformowała pozwanego, że do dnia wysłania pisma pozwany nie uznał szkody całkowitej powstałej w związku ze zdarzeniem. Ponadto wskazała, że po rozebraniu autobusu przez serwis (...) okazało się, że uszkodzony został także silnik i koszt naprawy przekroczył kwotę 130.000,-zł, a autobus był środkiem niezbędnym do realizowania przez powódkę usług transportowych – dojazdu na basen i użytkowany był od poniedziałku do piątku oraz czasami w weekendy. W związku z brakiem możliwości korzystania z uszkodzonego pojazdu powódka zmuszona była do wynajęcia pojazdu zastępczego (autobusu) od innych firm transportowych, z którymi zawarła umowy na usługi przewozowe. Pojazd zastępczy był powódce niezbędny w uwagi na prowadzoną przez nią działalność gospodarczą. Ponadto poinformowano pozwanego, że każdym dniem kwota do zapłaty wzrasta o 500,-zł brutto, z uwagi na koszt przewoźnika znalezionej przez powódkę.

Pismem z dnia 8.11.2016r. pozwany poinformował powódkę, że z uwagi na zakres uszkodzeń pojazdu naprawa jest nieopłacalna, gdyż przewyższa wartość pojazdu. W związku z powyższym pozwany uznał szkodę jako całkowitą. Jednocześnie pozwany poinformował powódkę, że odszkodowanie zostało ustalone w kwocie odpowiadającej wartości pojazdu przed wypadkiem (kwota 101.800,-zł brutto) pomniejszonej o jego wartość po wypadku (kwota 81.200,-zł brutto), zatem wysokość odszkodowania wyniosła kwotę 20.600,-zł brutto. Pismem z dnia 23.12.2016r. pozwany poinformował powódkę o przyznaniu kwoty 17.019,45zł tytułem zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego, przyjmując stawkę dobową w kwocie 486,27zł netto, przy czym pozwany obniżył szkodę całkowitą w pojeździe do kwoty 16.700,-zł z uwagi na błędnie wypłacony podatek VAT. Pismem z dnia 12.01.2017r. pozwany poinformował powódkę o przyznaniu kwoty 3.658,50zł tytułem zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego. Jednocześnie poinformowano powódkę, że uznano łącznie 44 dni wynajmu pojazdu, tj. do czasu poinformowania o szkodzie

całkowitej doliczając 7 dni niezbędnych na sprzedaż pojazdu, pozwany uznał stawkę najmu za okres od 2.11.2016r. w całości.

Autobusy (pojazdy ciężarowe dostosowane do przewozu osób) takie jak uszkodzony wykonywane są na zamówienie, a okres oczekiwania na realizację takiego zamówienia wynosi minimum sześć tygodni.

Pismem z dnia 13.01.2017r. powódka poinformowała pozwanego, że nie akceptuje szkody całkowitej i domaga się wypłaty odszkodowania w kwocie 136.156,-zł brutto, którą to kwotę dotyczącą kosztów naprawy autobusu ustalił serwis (...). Pismem z dnia 19.01.2017r. powódka poinformowała pozwanego, iż nie wyraziła zgody na rozliczenie szkody całkowitej, bowiem nie zgodziła się z wyceną dokonaną przez pozwanego i ponownie wezwała pozwanego do wypłaty kwoty 136.156,-zł brutto. Jednocześnie powódka wskazała, że gdyby chciała zakupić bus, który posiadała wcześniej, wymaga wyprodukowania, a jedyny dostępny na rynku model to M. (...), który wymaga przystosowania na zamówienie klienta co trwałoby ok. 2 miesięcy. Ponadto podała, że wartość pojazdu powódki przed zdarzeniem z dnia 10.09.2016r. wynosiła 204.100,-zł brutto. Pismem z dnia 9.02.2017r. pozwany poinformował powódkę, iż ustalił szkodę całkowitą w pojeździe na kwotę 84.450,01zł. Pismem z dnia 13.02.2017r. pozwany poinformował powódkę, że przyznał na jej rzecz odszkodowanie w kwocie 7.723,50zł z tytułu zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego oraz z tytułu szkody całkowitej kwotę 68.730,90zł netto. Pismem z dnia 14.02.2017r., które pozwany odebrał w dniu 23.02.2017r., powódka poinformowała pozwanego, że nie zgadza się z jego wyceną obejmującą kwotę 128.200,-zł brutto i podała, że pozwany zaniżył wartość pojazdu, nie uwzględniając jego niestandardowego wyposażenia biorąc pod uwagę, że jest autobusem do przewozu osób. Ponadto powódka podała, że dokona naprawy busa we własnym zakresie, w związku z powyższym wezwała pozwanego do wypłaty odszkodowania w kwocie 150.100,-zł netto. Kwota ta została ustalona na podstawie wyceny wykonanych przez niezależnych rzeczoznawców.

Wysokość szkody w pojeździe powódki nie przekraczała wartości pojazdu w stanie nieuszkodzonym sprzed zdarzenia i odpowiadała kosztom przywrócenia technicznego stanu oraz wartości pojazdu do stanu sprzed szkody. W pojeździe powódki nie doszło do szkody całkowitej. Wartość pojazdu, z uwzględnieniem wartości pojazdu w stanie nowym według ceny zakupu pojazdu przez powódkę i z uwzględnieniem ubytku wartości pojazdu po 4 – letnim okresie użytkowania oraz z uwzględnieniem indywidualnych cech i technicznego stanu pojazdu sprzed szkody na dzień zdarzenia, wyniosła 111.800,-zł netto (137.514,-zł brutto). Natomiast wartość pojazdu w stanie uszkodzonym po zdarzeniu wynosiła 48.103,00zł netto. (59.166,69zł brutto). Koszt naprawy pojazdu przywracającej do stanu sprzed zdarzenia drogowego, przy użyciu oryginalnych części zamiennych, z uwzględnieniem przeciętnych stawek za 1 rbg pracy mechanika, blacharza i lakiernika, wyniósł 94.188,60zł netto. (115.851,98zł brutto).

Wysokość stawek, za jakie powódka zleciła usługi przewozu osób, mieściła się w zakresie rynkowych stawek obowiązujących na terenie P. i w okolicach dla pojazdów klasy takiej jak uszkodzony pojazd powódki, bowiem przedział dziennych stawek wynajęcia autobusów w okresie wystąpienia szkody w pojeździe powódki kształtował się na poziomie 324,-zł - 740,74 zł netto. Tylko jedna z firm świadczy usługi wynajęcia autobusów zastępczych na zasadach stosowanych na rynku wynajęcia pojazdów zastępczych osobowych i ciężarowych (bez kierowcy). Stawka dzienna stosowana przez tę firmę wynosi 600,-zł netto. Siedziba firmy znajduje się w K.. Pozostałe podmioty świadczące usługi na rynku lokalnym świadczą jedynie usługi przewozowe (wynajęcie autobusu razem z kierowcą).

Tytułem odszkodowania za uszkodzenie pojazdu powódki pozwany wypłacił kwotę 67.730,90zł. Tytułem zwrotu powódce kosztów najmu pojazdu zastępczego pozwany wypłacił kwotę 24.742,95zł.

Powyższy stan faktyczny Sąd uznał za w znacznej części niesporny, a w pozostałym zakresie ustalił go na podstawie dowodów z dokumentów załączonych do akt sprawy, dokumentów znajdujących się w aktach szkody, przesłuchania powódki oraz opinii biegłego mgr inż. P. S.,.

Sąd dał wiarę dokumentom, albowiem ich autentyczność nie była kwestionowana przez strony, zaś Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu. Sąd dał w całości wiarę powódce, bowiem jej zeznania były spójne, logiczne i korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie. Z zeznań powódki jednoznacznie wynikało, że najem pojazdu zastępczego był zasadny, gdyż wynajęcie busa po dniu zdarzenia wiązało się bezpośrednio z

prowadzoną przez powódkę działalnością gospodarczą. Powódka przekonująco wyjaśniła także przyczyny, dla których zmuszona była skorzystać z usługi wynajmu busa wraz z kierowcą. Informacja o tym, że usługa wynajmu busa bez kierowcy w zasadzie nie jest na rynku oferowana znajdowała także potwierdzenie w opinii biegłego. Powódka wyjaśniła także, że próbowała znaleźć tego rodzaju usługę, jednak poszukiwania te nie zakończyły się sukcesem. Sąd uznał opinię biegłego za wiarygodną i rzetelną. Opinia została sporządzona przez kompetentną i uprawnioną osobę, posiadającą należytą wiedzę specjalistyczną. Biegły dokonał szczegółowej analizy okoliczności sprawy, ustalając wartość pojazdu poprzez badania rynku, co korespondowało z nietypowym charakterem pojazdu powódki, który to charakter nie pozwalał na rutynowe ustalenie jego wartości w oparciu jedynie o dane dostępne w komputerowych bazach danych, zazwyczaj wykorzystywanych przez biegłych. Miało to w tej sprawie poważne uzasadnienie, gdyż pojazd powódki stanowił autobus, co nie pozwalało na proste odwołanie się do wartości pojazdu V. (...) jako pojazdu ciężarowego niezaadaptowanego na potrzeby przewozu osób.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Strony zgodnie przyjmowały, że rozliczenie, zarówno jeśli chodzi o odszkodowanie za uszkodzenie pojazdu jak i koszty najmu pojazdu zastępczego winno być dokonywane w oparciu o kwoty netto, co odpowiadało okolicznościom sprawy, w których obie strony prowadzą działalność gospodarczą.

Do odszkodowania ubezpieczeniowego przy ubezpieczeniu OC znajduje zastosowanie, obowiązująca w prawie odszkodowawczym, a wynikająca z art. 361 § 2 k.c., zasada pełnego odszkodowania, która odnosi się do szkody wyrządzonej przez ubezpieczonego innej osobie.

Kwestią sporną była kwalifikacja szkody powstałej w pojeździe powódki. Pozwana w toku postępowania likwidacyjnego uznała, że doszło do szkody całkowitej i wypłaciła odszkodowanie z tego tytułu w kwocie 68.730,90zł. Powódka zakwestionowała szkodę całkowitą twierdząc, iż w jej ocenie doszło do szkody częściowej w uszkodzonym pojeździe i domagała się z tego tytułu dopłaty do wypłaconego odszkodowania w kwocie 29.457,70zł.

Kwestią sporną był również koszt najmu pojazdu zastępczego przez powódkę i to zarówno co do dobowej stawki tego najmu, jak i uzasadnionego okresu najmu.

Podstawą prawną odpowiedzialności sprawcy szkody w niniejszej sprawie był art. 436 § 2 k.c. w zw. z art. 415 k.c. Zgodnie natomiast z art. 822 § 1 k.c., przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na rzecz której została zawarta umowa ubezpieczenia. Przy tym § 4 cytowanego przepisu przewiduje, że uprawniony do odszkodowania może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela. Regulację tę powtarza art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Jednocześnie art. 36 ust. 1 ustawy przewiduje, że przy odpowiedzialności ubezpieczyciela odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej. Wysokość odszkodowania powinna być natomiast określona według reguł wskazanych w art. 363 k.c.

Między stronami bezspornym było, że pozwany zobowiązany był do zapłaty powódce odszkodowania za szkodę wyrządzoną na skutek kolizji drogowej mającej miejsce 10.09.2016r.

Zgodnie z ugruntowaną obecnie linią orzeczniczą Sądu Najwyższego, podsumowaną w uchwale z dnia 20.02.2019r., III CZP 91/18, którą to linię Sąd orzekający podziela, poszkodowany może według własnego wyboru żądać hipotetycznych bądź rzeczywistych kosztów naprawy pojazdu.

Na powódce spoczywał ciężar udowodnienia (art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c.) spornych pomiędzy stronami okoliczności, tj. zasadności kosztów naprawy przedmiotowego pojazdu. Ciężarowi temu powódka sprostała. Powołany w sprawie biegły ustalił bowiem jednoznacznie, że w pojeździe powódki nie doszło do szkody całkowitej, zaś koszt

naprawy do stanu sprzed zdarzenia drogowego, przy użyciu oryginalnych części zamiennych, z uwzględnieniem przeciętnych stawek za 1 rbg pracy mechanika, blacharza i lakiernika na lokalnym rynku na kwotę 94.188,60zł netto.

Powyższe zatem usprawiedliwiało zasądzenie kwoty 29.457,70zł stanowiącej różnicę pomiędzy kwotą wypłaconą przez pozwanego a wartością kosztów naprawy ustalonych przez biegłego (98.188,60zł – 68.730,90zł) tytułem dopłaty do odszkodowania w zakresie kosztów naprawy.

Spór dotyczył także okresu najmu pojazdu zastępczego oraz stawki czynszu najmu, strona pozwana zakwestionowała stawkę dobową najmu pojazdu zastępczego w kwocie 500,-zł. Powódka wnosila o wypłatę różnicy pomiędzy poniesionym przez nią kosztem wynajmu samochodu zastępczego jak różnicy między kwotą 40.907,36zł wykazaną fakturami a kwotą 24.742,92zł wypłaconą z tego tytułu przez ubezpieczyciela.

W związku ze zdarzeniem drogowym po stronie poszkodowanej powstały uzasadnione koszty wynajęcia pojazdu zastępczego. Koszty te, w ocenie Sądu, pozostały w bezpośrednim związku przyczynowo – skutkowym z przedmiotową kolizją drogową. Oczywistym bowiem jest, że gdyby kolizja nie zaistniała, to poszkodowana nie byłaby zmuszona do poniesienia tych kosztów. Jak trafnie zauważył Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18.03.2003r., IV CKN 1916/00, fakt wynajmowania pojazdu zastępczego dla dalszego prowadzenia działalności gospodarczej w sytuacji, gdy pojazd uszkodzony służył powodowi w takim właśnie celu, należy ocenić jako prawidłowe zachowanie się osoby prowadzącej taką działalność. To właśnie rezygnację z wynajęcia pojazdu zastępczego i zawieszenie prowadzonej działalności można by oceniać jako zachowanie się poszkodowanego prowadzące do powiększenia rozmiaru szkody. W niniejszej sprawie na okres najmu pojazdu zastępczego wpłynęła przede wszystkim błędna postawa pozwanego ubezpieczyciela na etapie postępowania likwidacyjnego, który ustalił i wypłacił powódce odszkodowanie na poziomie znacznie zaniżonym, niepozwalającym na sfinansowanie z niego naprawy uszkodzonego pojazdu. Biegły ustalił, że koszty naprawy pojazdu nie przekraczały jego wartości. Nie sposób oczekiwać od powódki, aby wobec konsekwentnego zaniżania wysokości odszkodowania przez ubezpieczyciela angażowała ona lub pozyskiwała we własnym zakresie środki na naprawę pojazdu bądź zakup nowego autobusu (wykonywanego na zamówienie). Powódka miała pełne prawo do uzyskania należnego odszkodowania, a następnie podjęcia decyzji co do naprawy autobusu bądź zakupu nowego pojazdu. Obowiązkiem ubezpieczyciela było natomiast prawidłowe ustalenie tego odszkodowania i jego wypłata. Różnica pomiędzy odszkodowaniem wypłaconym (również po pewnym czasie) a należnym nie była niewielka, wynosiła bowiem niemal 30 tys. zł. W tej sytuacji powódka, aby zapewnić ciągłość prowadzenia swojej działalności gospodarczej, zmuszona była skorzystać z autobusów udostępnionych przez inne podmioty za opłatą. Na etapie postępowania likwidacyjnego pozwany nie kwestionował samej potrzeby korzystania przez powódkę z zastępczego autobusu dla potrzeb prowadzonej przez nią działalności, a jedynie ograniczył zasadny okres najmu w związku z (błędnym) zawiadomieniem powódki o zaistnieniu szkody całkowitej. Nie ma przy tym znaczenia, że powódka powoływała się na wycenę naprawy dokonaną przez zewnętrzny serwis, gdyż to pozwanego, jeśli uznał za zasadne zastosowanie wyjątkowej konstrukcji tzw. szkody całkowitej, obciążało prawidłowe wyliczenie kosztów naprawy pojazdu.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał za zasadne korzystanie przez powódkę z autobusów oferowanych przez zewnętrzne podmioty w całym okresie objętym pozwem, skoro dopiero w postępowaniu sądowym doszło do ustalenia należnego powódce odszkodowania z tytułu kosztów naprawy uszkodzonego pojazdu. Jeśli chodzi o stawki stosowane przez podmioty, które świadczyły na rzecz powódki usługi przewozowe, wszystkie te stawki, jako mieszczące się w ramach stawek rynkowych ustalonych przez biegłego, zostały zaakceptowane przez Sąd. Stawka stosowana przez F. (...) P. L. (700,-zł netto za dzień), choć sięgała górnej granicy ustalonego przez biegłego przedziału stawek rynkowych, dotyczyła początkowego okresu, bezpośrednio następującego po poniesionej przez powódkę szkodzie. Powódka, w ramach stawek istniejących na rynku, nie miała natomiast obowiązku poszukiwania podmiotu oferującego usługi za najniższą cenę. Mimo to powódka, po początkowym skorzystaniu z oferty droższej, znalazła podmioty świadczące usługi na niższą cenę, co świadczy o tym, że spełniła ona swój obowiązek minimalizacji szkody. Nie można jednocześnie czynić powódce zarzutu, że początkowo skorzystała z oferty droższej, skoro powszechnie wiadomo że osoba działająca

pod presją czasu ma mniejsze możliwości znalezienia oferty atrakcyjnej cenowo niż osoba mogąca wybierać ofertę z większym wyprzedzeniem.

Tym samym roszczenie powódki w tym zakresie i zasądzenie z tego tytułu kwoty 16.164,44zł stanowiącej różnicę pomiędzy kwotą 24.742,92zł wypłaconą przez pozwanego a kwotą 40.907,36zł wynikającą z faktur należało uznać za uzasadnione.

W konsekwencji Sąd na podstawie art. 415 k.c. w zw. z art. 822 § 4 k.c. zasądził od pozwanego na rzecz powódki żadaną kwotę 45.622,14zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 25.07.2017r. (dnia wniesienia pozwu) do dnia zapłaty.

Rozstrzygając o roszczeniu odsetkowym Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. Termin wymagalności świadczeń przysługujących poszkodowanemu od zakładu ubezpieczeń z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów szczegółowo określa treść art. 14 ustawy z dnia 22.05.2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych. Jest to termin 30 dni od dnia otrzymania przez zakład ubezpieczeń zawiadomienia o szkodzie (ust. 1). Natomiast w przypadku, gdyby wyjaśnienie w terminie, o którym mowa w ust. 1, okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego (ust. 2). W dniu wniesienia pozwu, od którego powódka domagała się zasądzenia odsetek, minął wynikający z powyższych regulacji termin na wypłatę odszkodowania przez pozwanego, gdyż zgłoszenie szkody nastąpiło już 14.09.2016r.

O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z wynikającą z art. 98 § 1 k.p.c. zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, obciążając nimi w całości stronę pozwaną i zasądzając z tego tytułu na rzecz powódki kwotę 1.442,-zł, w tym kwotę 900,-zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika będącego radcą prawnym, ustalonego w oparciu o § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu obowiązującym w dniu wniesienia pozwu, kwotę 17,-zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, kwotę 125,-zł tytułem uiszczonej przez powódkę opłaty sądowej od pozwu oraz kwotę 400,-zł tytułem uiszczonej przez powódkę zaliczki na wynagrodzenie opinii biegłego.

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28.07.2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 3.506,06zł tytułem nieuiszczonych, a poniesionych przez Skarb Państwa kosztów sądowych związanych z opłatą sądową w kwocie 2.157,-zł od rozszerzonego powództwa powódki (opłata należna od całkowitej wartości przedmiotu sporu po rozszerzeniu pozwu wynosiła 2.282,-zł) oraz z wynagrodzeniem wypłaconym biegłemu, które nie zostało pokryte z zaliczki wpłaconej przez powoda (w kwocie 1.349,06zł). Powód uiszczył bowiem zaliczkę na wynagrodzenie biegłego w kwocie 400,-zł, natomiast wynagrodzenie biegłego za sporządzenie opinii w sprawie wyniosło kwotę 1.749,06zł.

Apelację od wyroku złożył pozwany, zaskarżając go w części uwzględniającej powództwo powyżej kwoty 29.457,70zł, tj. co do kwoty 16164,44zł, i rozstrzygającej o kosztach postępowania oraz zarzucając:

- 1) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez sprzeczną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę dowodów zebranych w sprawie oraz błąd w ustaleniach faktycznych polegający na błędnym przyjęciu, że „zasadne jest korzystanie przez powódkę z autobusów oferowanych przez zewnętrzne podmioty w całym okresie objętym pozwem”,
- 2) naruszenie art. 6 k.c. w zw. z art. 361 § 1 k.p.c. poprzez ich błędne zastosowanie i przyjęcie, że powódka wykazała, że czas trwania najmu pojazdu zastępczego był celowy i ekonomicznie uzasadniony, a w konsekwencji błędne uznanie, że wysokość czynszu najmu będąca pochodną czasu trwania najmu i dobowej stawki najmu pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem sprawczym.

W oparciu o te zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa powyżej kwoty 29.457,70zł oraz o zasądzenie kosztów procesu za I i II instancję wg norm przepisanych, a ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia Sądowi I instancji.

Powódka w odpowiedzi na apelację domagała się jej oddalenia oraz zasądzenia od pozwanego zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Choć zgłoszono w niej zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., to nie były przez pozwanego kwestionowane ustalenia faktyczne stanowiące podstawę zaskarżonego wyroku. Jego argumentacja nakierowana była bowiem w istocie na wykazanie, że Sąd I instancji błędnie zastosował prawo materialne, tj. art. 361 § 1 k.c., co polegało na tym, że określając przysługujące powódce odszkodowanie obejmujące koszty wynajęcia usług transportowych nieprawidłowo przyjął uzasadniony czas trwania najmu, a w konsekwencji że szkoda w kwocie przekraczającej 24.742,92zł, którą pozwany wypłacił powódce w postępowaniu likwidacyjnym, pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z przedmiotowym zdarzeniem. Zważywszy zatem takie stanowisko pozwanego oraz stwierdzając, że ustalenia Sądu I instancji znajdują oparcie w materiale dowodowym sprawy, Sąd Okręgowy podzielił je i przyjął jako własne (art. 382 k.p.c.).

Nie ma wątpliwości, że w razie uszkodzenia pojazdu w wypadku komunikacyjnym szkodą w rozumieniu art. 361 § 2 k.c. jest nie tylko szkoda w samym pojeździe, ale także inne wydatki, których poszkodowany nie musiałby ponieść, gdyby zdarzenie nie wystąpiło, a które służą ograniczeniu (wyłączeniu) negatywnych następstw majątkowych doznanych przez poszkodowanego w wyniku uszkodzenia (zniszczenia) pojazdu (por. uwagi w uchwale (7) SN z 17.11.2011r., III CZP 5/11, publ. OSN 2012/3/28). Takim negatywnym następstwem jest m.in. brak możliwości korzystania z pojazdu uszkodzonego czy też zniszczonego. W przypadku, gdy pojazd ten służył poszkodowanemu przedsiębiorcy do prowadzenia działalności gospodarczej, uznaje się, że wydatkiem pozostającym w normalnym związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym (art. 361 § 1 k.c.) i stanowiącym stratę (art. 361 § 2 k.c.) jest poniesienie przez niego kosztów wynajęcia samochodu zastępczego do kontynuowania działalności w okresie, gdy szkoda w pojeździe nie została jeszcze naprawiona (por. np. wyrok SN z 8.09.2004r., IV CK 672/03). Wydatki te, aby uznać je za szkodę podlegającą naprawieniu, muszą być natomiast celowe i ekonomicznie uzasadnione. Za wydatek celowy uznaje się wydatek poniesiony na korzystanie z innego pojazdu w takim zakresie, w jakim poszkodowany korzystałby ze swojego środka lokomocji, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Z kolei wydatki ekonomicznie uzasadnione to wydatki za najem pojazdu zasadniczo o podobnej klasie do pojazdu uszkodzonego lub zniszczonego, poniesione w oparciu o stawki czynszu najmu, które obowiązują na danym rynku lokalnym (ceny rynkowe za tego typu usługi) i w czasie naprawy pojazdu mechanicznego lub do czasu nabycia nowego pojazdu.

W rozpoznawanym przypadku – jak wynika z ustaleń Sądu I instancji – powódka prowadzi działalność gospodarczą w zakresie m.in. świadczenia usług dowozu na basen dzieci ze szkół i przedszkoli z okolicznych miejscowości, zawierając stosowne umowy z rodzicami we wrześniu każdego roku. Usługi te powódka realizuje przy pomocy przedmiotowego pojazdu (autobusu), który został uszkodzony w trakcie kolizji drogowej z 10.09.2016r. w stopniu uniemożliwiającym jego eksploatację. Z uwagi na to powódka, w celu dalszej realizacji zawartych umów, zawarła na okres od 11.09.2016r. do 17.02.2017r. umowy na usługi przewozowe (autobus z kierowcą), ponosząc z tego tytułu koszty w łącznej wysokości 40.907,36zł netto, z czego pozwany zwrócił jej 24.742,92zł.

Wbrew zarzutom apelacji, nie można uznać, aby zasądzając od pozwanego na rzecz powódki dalsze odszkodowanie w kwocie 16.164,44zł Sąd I instancji naruszył prawo materialne, w szczególności art. 361 k.c.

Pozwany podniósł, że żadna ze stron, w szczególności powódka, na której spoczywał w tym zakresie ciężar dowodu (art. 6 k.c.), nie wniosła o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność „celowego i ekonomicznie

uzasadnionego” okresu najmu. Trzeba jednak podkreślić, że ocena, czy określone koszty są celowe i ekonomicznie uzasadnione jest oceną prawną zastrzeżoną dla sądu w oparciu o okoliczności konkretnej sprawy, zaś biegły, zgodnie z art. 278 § 1 k.p.c., co najwyżej może dostarczyć sądowi wiadomości specjalnych pozwalających na poczynienie ustaleń stanowiących podstawę do takiej oceny. Pozwany słusznie zwraca uwagę, że sąd nie jest w stanie samodzielnie określić technologicznego okresu naprawy powypadkowej pojazdu i ocenić prawidłowości jej przebiegu (w aspekcie także czasu trwania), gdyż nie posiada wiedzy specjalistycznej. Rzecz jednak w tym, że ustalenia w tym zakresie nie były konieczne dla rozstrzygnięcia o zasadności roszczenia powódki. Niezbędny czas trwania naprawy powypadkowej nie jest bowiem jedyną okolicznością rzutującą na ocenę, jak długo poszkodowany mógł wynajmować pojazd zastępczy czy też – jak w niniejszej sprawie – korzystać z usługi transportowej – bez generowania nadmiernych kosztów, które mogłyby zostać uznane za nieuzasadnione ekonomicznie. Istotne jest mianowicie także to, kiedy poszkodowany mógł w ogóle do przystąpić do naprawy uszkodzonego pojazdu. Na gruncie niniejszej sprawy było to natomiast uzależnione od wypłaty przez pozwanego odszkodowania za szkodę w pojeździe, na co zasadnie zwrócił uwagę Sąd I instancji. Należy przypomnieć, że koszty naprawy przywracającej przedmiotowy pojazd do stanu sprzed kolizji wynosiły – jak ustalono – 94.188,60zł netto, zaś pozwany (błędnie rozliczając szkodę jako całkowitą) przyznał powódce odszkodowanie za szkodę w pojeździe w wysokości 68.730,90zł netto, które wypłacał w częściach w okresie od 5.10.2016r. do 13.02.2017r. W odpowiedzi na apelację podkreślono, że dopiero 13.02.2017r. powódka otrzymała główną część odszkodowania (traktowanego przez pozwanego jako odszkodowanie z tytułu szkody całkowitej). To zatem przede wszystkim kwestie finansowe, czyli wysokość kosztów naprawy powypadkowej, rzutowały na czas trwania wynajmu usług przewozowych przez powódkę, której nie sposób w tym zakresie czynić zarzutów.

Zaskarżony wyrok należy w związku z tym uznać za prawidłowy i nienaruszający prawa materialnego.

W tym stanie rzeczy i na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił apelację pozwanego jako bezzasadną.

O kosztach procesu w instancji odwoławczej Sąd Okręgowy orzekł zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., obciążając nimi pozwanego jako stronę przegrywającą. Na tym etapie postępowania powódka wyłożyła koszty zastępstwa procesowego – wynagrodzenie reprezentującego ją pełnomocnika, którego wysokość ustalono na kwotę 1.800,-zł (§ 15 ust. 1 i 2 w zw. z § 2 pkt 5 i § 10 ust 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz.U. 2015/1804 ze zm.). Powyższe koszty pozwany powinien zwrócić powódce.

/-/ Joanna Andrzejak-Kruk /-/ Paweł Soliński /-/ Marcin Radwan